

УДК 72.69

Кучківська О. А.

*студентка кафедри інформаційних технологій в архітектурі
Київський національний університет будівництва та архітектури*

darthmorpho@gmail.com

orcid.org / 0000-0001- 8248-3648

ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА І ФУНКЦІОНАЛЬНОГО НАПОВНЕННЯ БУДИНКІВ ДЛЯ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ

Анотація: житло у сучасному суспільстві повинно відповідати різноманітним соціальним, віковим і антропометричним потребам людей. На основі аналізу вітчизняного і світового досвіду проектування геріатричних центрів, виявлені основні тенденції формування функціонального простору та встановлено їх відповідність до сучасних вимог населення старшого віку.

Ключові слова: геронтологія, геріатричний центр, пансіонат для похилих людей, мало мобільна категорія населення, безбар'єрне середовище, універсальний дизайн, функціонально-планувальне рішення.

Вступ. У Древній Греції вперше була розроблена схема гігієнічного режиму для старих людей, заснована на принципі «все в міру» [1]. Перше наукове товариство геріатрів, що обґрунтувало необхідність спеціалізованих медичних закладів для лікування людей похилого віку, було створено у 1912 р. в Нью-Йорку під керівництвом І. Нашера. Основними поняттями геронтології є вік, старіння, старість, довголіття, безсмертя.

Постановка проблеми. Дослідження показують, що 80% осіб у віці 75 років і старше не можуть обходитися без сторонньої допомоги. Кожен п'ятий українець — людина похилого віку. Згідно із соціологічними прогнозами, до 2050 року їхня кількість може збільшитися до 38% [2].

Незважаючи на поступове зростання якості соціальних послуг в нашій країні, сучасна соціальна архітектура спирається на дидактичну спадщину радянських часів. Будівництво нових геріатричних центрів, що відповідають сучасним вимогам, є поодиноким. Це призводить до того, що люди живуть у напіврозвалених, хитких будівлях в антисанітарних умовах.

Мета дослідження. Створення концепції комфортного простору для людей поважного віку задля їх наступної соціалізації незалежно від вікових обмежень та психологічних особливостей. Розробка проекту будинку для літніх людей.

Об'єкт дослідження. Будинки для людей похилого віку.

Предмет дослідження. Функціональне наповнення і вимоги до його формування у будинках для літніх людей.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблемі створення і розвитку спеціалізованих об'єктів та просторів для цієї категорії населення присвячено чимало наукових праць і публікацій. Автори розглядають можливості гуманізації житлового середовища, соціологічних вимог та психологічного комфорту проживання; типологізації і об'ємно-планувального проектування житлових чарунок, формуванню архітектурно-планувальних структур будівель різного призначення для людей із фізичними відхиленнями [3-6].

В останні десятиріччя, в переважній кількості, за кордоном отримав розповсюдження метод універсального дизайну, що враховує специфіку маломобільних груп населення [7].

У публікації П. Фабріса описано вісім тенденцій, що формують сьогоднішнє житло для людей похилого віку: обладнання житла унікальними або характерними елементами; подолання негативних упереджень щодо такого житла; допускання проживання літніх людей у власному житлі; впровадження сервісу по догляду людей з проблемами пам'яті; об'єднання людей похилого віку у більші спільноти; надання 160 додаткових послуг; забезпечення стійкості маркетингу; впровадження моделі екологічного будівництва [8].

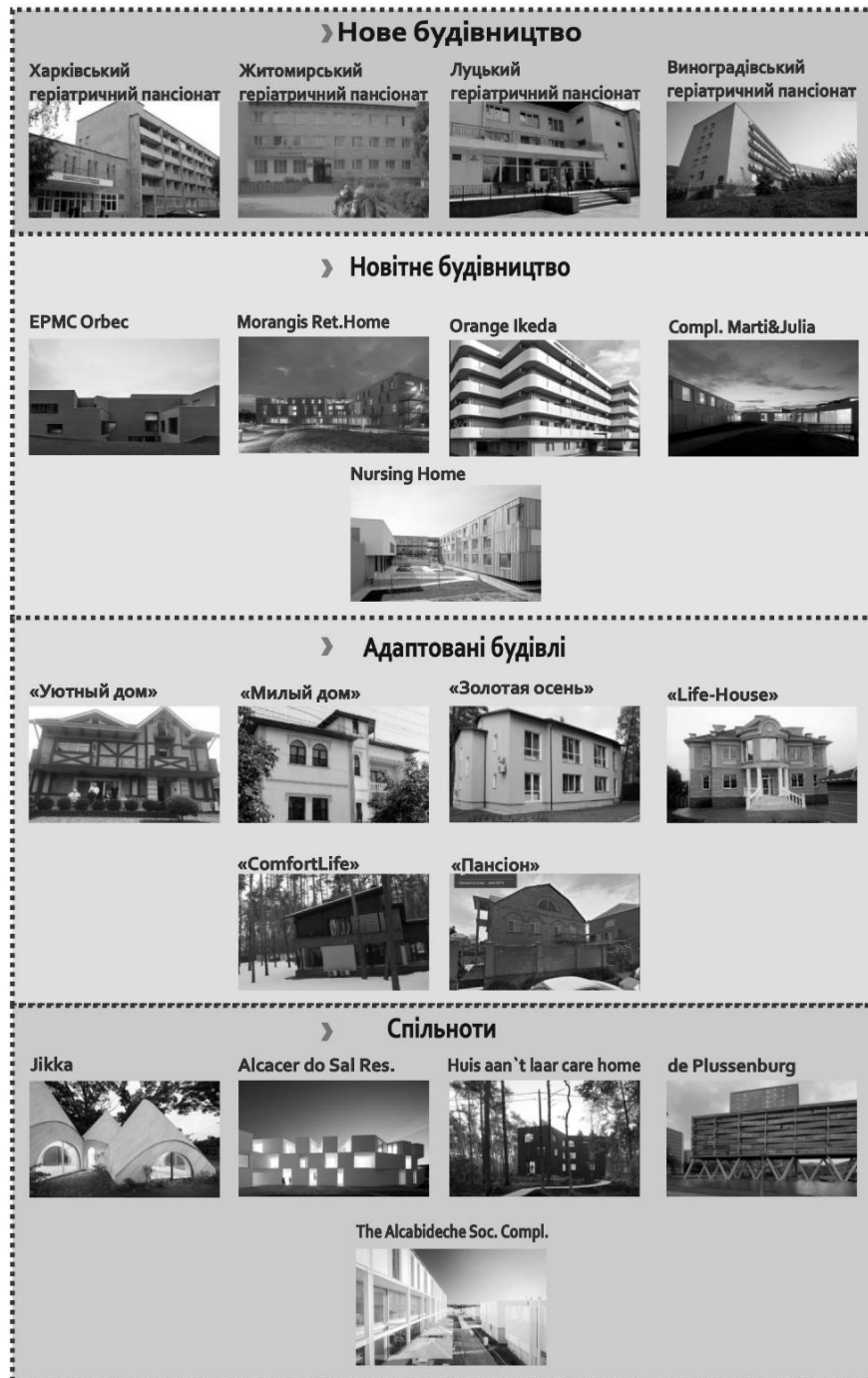
Методика дослідження. Для виконання аналізу функціонального наповнення було обрано десять прикладів з вітчизняного досвіду і десять зі світового. Інформацію було отримано шляхом опрацювання інтернет-ресурсів: сайтів архітектурних бюро, сайтів організацій з надання послуг для людей похилого віку; опитування працівників державних геріатричних центрів; аналізування типових проектів, фото та відео-матеріалів відносно організації геріатричної універсальності та побуту мешканців в певних закладах; публіцистичних видань. Задля наочності класифікації будівлі виділено в категорії, що відображають деякі особливості стосовно організації проживання людей:

Нове будівництво – будівлі, збудовані у ХХ сторіччі, чиє використання співпадає з першоджерельним призначенням (згідно опрацьованих прикладів – геріатричні центри вітчизняного досвіду збудовані за радянських часів);

Новітнє будівництво – будівлі геріатричних центрів, збудовані у ХХІ сторіччі (переважно світовий досвід);

Адаптовані будівлі – першоджерельна типологія яких не має відношення до геріатричних центрів, сучасна функція була пристосована (приватне підприємництво вітчизняного досвіду);

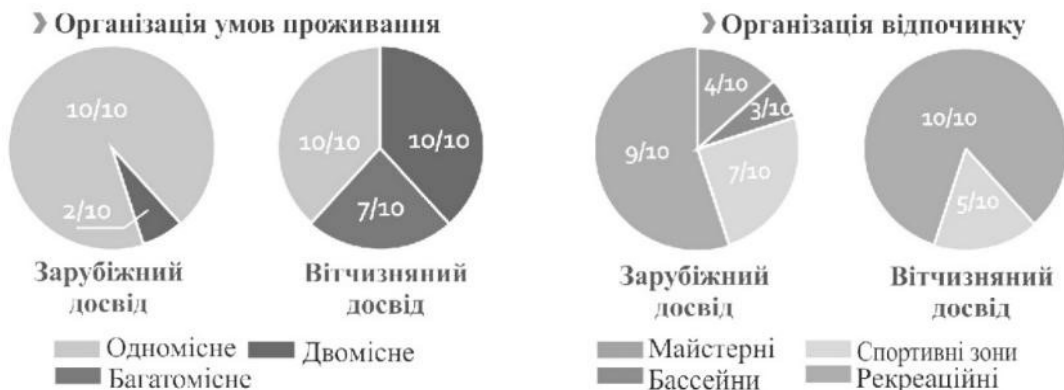
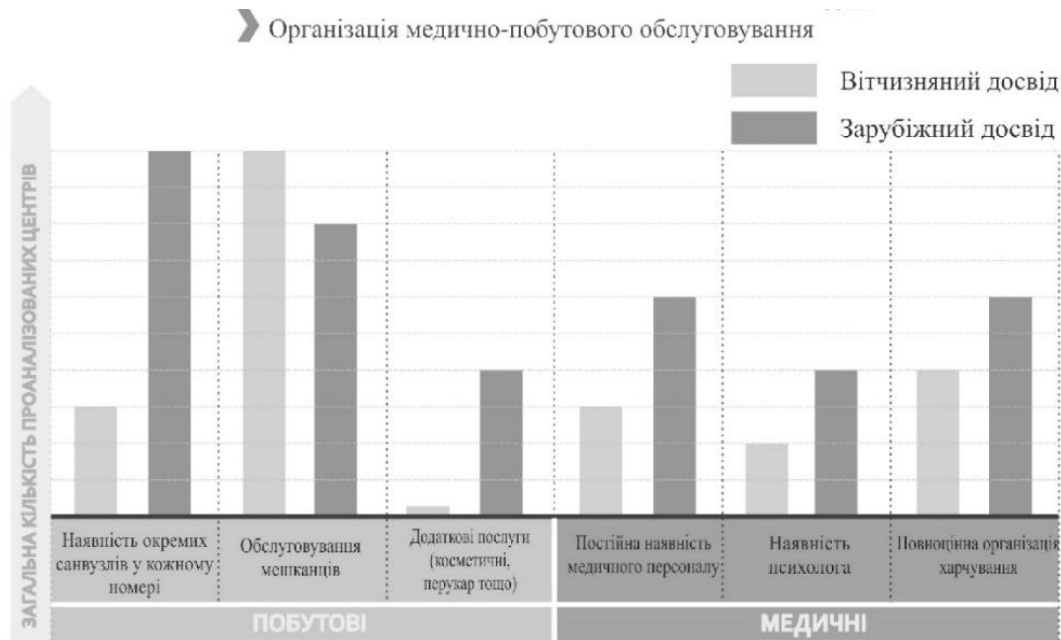
Спільноти – досить поширений тип колективного проживання, що призначений для соціалізації мешканців; може знаходитись у складі медичних центрів, проте власних медичних функцій не має.

Для систематизації отриманих даних виділено наступні критерії:

- **загальні особливості** – впливають на планувальну структуру при етапі проектування (обумовлюють розмах, спосіб взаємозв'язку між окремими функціональними групами);
- **побут** – організація умов проживання та обслуговування мешканців;

Отримані дані представлено у вигляді графіків і діаграм, що відображають пріоритетність функціональної наповненості в Україні та закордоном.

Висновки. На сьогоднішній, час державні будівлі знаходяться у стані занепаду та морального зносу. Досить мала площа житлових чарунок не дає можливості повноцінної організації необхідних функцій комфортного довготривалого проживання. Проблеми приватних закладів пояснюються тим, що будівлі не були призначені для геріатричних центрів. Досить чітко видно зміни у функціонально-просторових тенденціях покладених у закордонні проекти, відносно вітчизняної типології геріатричних закладів; кожен заклад позиціонується з боку соціалізації людей похилого віку - створення спільноти, що об'єднують певні інтереси та спосіб життя.

Базуючись на проаналізованому досвіді будівництва геріатричних закладів, можна зробити висновок, що необхідні проектні рішення для

створення універсального доступного середовища, призначеного спільноті, поєднаної схожими інтересами:

- *оптимізація медичного обслуговування*
- *впровадження додаткових послуг обслуговування*
- *розширення типології рекреаційних зон*
- *відмова від адаптації будівель та окремих їх елементів*
- *перехід до ергономічних характеристик маломобільних груп населення*
- *зменшення кількості вертикальних комунікацій*
- *відмова від великомісткісних номерів*
- *поліфункціональність приміщень загального користування*
- *раціональне зонування житлової площі*
- *висока інформативність простору*

Література

1. Соціальна геронтологія: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад. Т. В. Петренко. – К.: НАУ, 2014. – 32 с. С 692
2. Давидюк О.О. Деінституціоналізація соціального обслуговування осіб похилого віку: деякі аспекти реалізації в Україні // Вісник Пенсійного фонду України – 2017. - № 1(172) – С.40-47.
3. Крундышев Б. Л. Геронтологическая специфика архитектурного формирования квартир в жилых секциях / Б. Л. Крундышев // Вестник гражданских инженеров.2016.№1(54)
4. Короткова С.Г. Адаптационные ресурсы жилой среды для людей с ограниченной мобильностью // Известия КГАСУ. 2011. №3 (17).
5. Адаптируемое жилище. Рекомендации по проектированию с учетом требований маломобильных групп населения / авт.-сост.: В. Н. Аладов, Т.А. Рак, И.П. Реутская, О.Ф. Санникова. Минск: БНТУ,2005.
6. Наберушкина Э.К. Формирование доступного городского пространства для развития гражданского общества // Инновационная Россия: сб. работ лауреатов и дипломатов Всерос. конкурса интеллектуальных проектов «Держава-2009» / под ред. В. Никонова. М., 2010.С. 147-159.
7. Лазовская Н.А. Теория универсального дизайна в системе знаний об архитектуре, градостроительстве и дизайне// Региональные архитектурно-художественные школы: сб. науч. тр.- №1 – Минск: БНТУ, 2016. – С. 223-229.
8. Fabris P. 8 trends shaping today's senior housing / P. Fabris [Electronic resource]//January 03, 2013: Proceedings. Режим доступу: www.bdcnetwork.com/8-trends-shaping-today%E2%80%99s-senior-housing. – Last access : 2015. – Title from the screen.

Аннотация

Кучковская А. А. студентка кафедры информационных технологий в архитектуре Киевского национального университета строительства и архитектуры.

Организация формирования среды и функционального наполнения домов для пожилых людей.

Жилье в современном обществе должно соответствовать разнообразным социальным, возрастным и антропометрическим потребностям людей. На основе анализа отечественного и зарубежного опыта проектирования гериатрических центров, выявлены основные тенденции формирования функционального пространства и установлено их соответствие современным требованиям населения старшего возраста.

Ключевые слова: геронтология, гериатрический центр, пансионат для пожилых людей, мало мобильная категория населения, безбарьерная среда, универсальный дизайн, функционально-планировочное решение.

Annotation

Kuchkivska O. A. student, Department of Information Technologies in Architecture, KNUCA.

Organization of a retirement houses` environment formation and functional filling.

Housing in modern society should exist in accordance to various social, age and anthropometric needs of people. Researches show that 80% of 75 and over aged people need extra help. Every fifth Ukrainian is an elderly person. According to the sociological forecasts, by 2050 their number may increase to 38%.

Aging is a constantly evolving and irreversible process of the living system. Besides the chronic disease, genetic factors, ecology or healthy lifestyle, safety of the environment, medical care quality, relaxation and phisycal activity also affect on the life continuance. An older person should be regarded as active member of society. But the problem of his access even to medical and social services has become an increasingly important issue. Article displays world principal architectural ways of living space`s organization in accordance to satisfy the high-level comfort under collective accommodation`s conditions. Chosen methods should provide unhindered access, independent of the physical limitations` degree.

On the basis of the analysis of Ukrainian and world experience in the design of geriatric centers, the main tendencies in the organization of functional space have been identified and their conformity to the modern requirements of the elderly population has been established. Despite the increasing quality of the Ukrainian social services, modern social architecture is based on the Soviet legacy. This leads to the fact, that old-aged people are bound to live in semi-abandoned, shaky buildings. The study uses a wide range of empirical methods: data collection and accumulation; analysis of working process, studying and generalization of world experience; data processing. Further research is aimed to verify the effectiveness of the social care system in geriatric centers.

Key words: gerontology, geriatric center, retirement house, disabled people, barrier-free environment, universal design, functional and planning solution.